

STATISTIKENS FRAMSTÄLLNING

Konjunkturstatistik, löner för privat sektor (KLP)

Ämnesområde
Arbetsmarknad

Statistikområde
Löner och arbetskostnader

Produktkod
AM0101

Referenstid
2021 månad

Kontaktuppgifter

Statistikansvarig myndighet	Medlingsinstitutet (MI)
Statistikproducent	Statistiska centralbyrån (SCB)
Kontaktinformation	Konjunkturstatistik, löner för privat sektor (KLP)
E-post	lonestat@scb.se
Telefon	010-479 50 00 (Statistikservice)

Innehåll

1	Statistikens sammanhang.....	3
2	Undersökningsdesign	3
2.1	Målstorheter	3
2.2	Ramförfarande	4
2.3	Förfaranden för urval och uteslutning	4
2.3.1	Urvalsförfarande.....	4
2.3.2	Uteslutning från insamling (cut-off)	5
2.4	Insamlingsförfarande.....	5
2.4.1	Datainsamling	5
2.4.2	Mätning.....	5
2.4.3	Bortfallsuppföljning	6
2.5	Bearbetningar.....	6
2.6	Granskning.....	7
2.6.1	Granskning under direktinsamlingen	7
2.6.2	Granskning av mikrodata och insamlade statistikvärden.....	7
2.6.3	Granskning av makrodata	7
2.6.4	Granskning av redovisning	7
2.7	Skattningsförfarande	7
2.7.1	Principer och antaganden	7
2.7.2	Skattningsförfarande för målstorheter.....	8
2.7.3	Skattningsförfarande för tillförlitlighet.....	8
2.7.4	Röjandekontroll	9
3	Genomförande	9
3.1	Kvantitativ information.....	9
3.2	Avvikelser från undersökningsdesignen	9
	Bilaga 1 – Frågeformulär	10
	Bilaga 2 – Målstorheter, mål- och observationsvariabler.....	11

1 Statistikens sammanhang

Konjunkturlönestatistiken belyser i huvudsak genomsnittliga löner och dess utveckling, i den svenska ekonomin. Den samlas in månadsvis och mäter skillnaden mellan referensmånadens löner och de uppmätta lönerna för motsvarande månad föregående år.

Statistiken täcker hela ekonomin genom fyra olika undersökningar uppdelade på privat sektor, statlig sektor, kommuner och landsting.

I detta dokument beskrivs upplägg och genomförande av undersökning konjunkturlönestatistik för privat sektor (KLP). Läs också om statistikens kvalitet i kvalitetsdeklarationen som finns tillgänglig på www.scb.se/AM0101 under rubriken *Dokumentation*.

SCB publicerar även årligen lönestrukturstatistik som belyser löneförhållanden och lönestruktur. Statistiken finns för hela ekonomin, privat sektor, statlig sektor, kommuner och landsting.

Undersökningen och dess dokumentation för privat sektor finns tillgänglig på www.scb.se/AM0103.

Under första kvartalet 2020 började covid-19 spridas i Sverige och i världen. I och med detta gavs instruktioner till uppgiftslämnarna om hur de skulle lämna uppgifterna till konjunkturlönestatistiken för privat sektor på ett sådant sett att de centrala variablerna (genomsnittliga tim- och månadslöner) skulle påverkas så lite som möjligt av de stödåtgärder som fanns möjliga för företag, framför allt korttidspermittering. Detta gjordes i dialog med statistikansvarig myndighet; Medlingsinstitutet och de viktigaste användarna; Finansdepartementet, Konjunkturinstitutet och Riksbanken.

Tillförlitligheten i undersökningen bedöms inte ha påverkats negativt av hanteringen avseende Covid-19 eller av pandemin i sig.

2 Undersökningsdesign

2.1 Målstorheter

De statistiska målstorheterna som redovisas i KLP är genomsnittlig månadslön för tjänstemän, genomsnittlig timlön för arbetare samt förändring av de genomsnittliga lönerna. Utöver det så redovisas för arbetare antal arbetade timmar, andel övertidstimmar och antal anställda.

2.2 Ramförfarande

I november året innan referensåret framställs ramen från en ögonblicksbild av SCB:s register över företag (FDB)¹. Från rampopulationen dras ett urval av företag och detta urval används för alla 12 undersökningsmånader avseende referensåret.

Rampopulationen utgörs av företag inom privat sektor med minst fem anställda och med verksamhet i avdelningarna B-S exklusive O, enligt standard för svensk näringsgrensindelning (SNI) 2007². Med privat sektor avses i KLP aktiebolag, handelsbolag, kommanditbolag, enskild näringsverksamhet, stiftelser, ekonomiska och ideella föreningar. Även aktiebolag inom offentlig förvaltning, affärsverk samt Riksbanken ingår. Samhall exkluderas.³

Observationsobjekten utgörs i de flesta fall av utvalda företag. I ett fåtal fall samlas uppgifter in från företag efter arbetsställe/grupper av arbetsställen. Det innebär att dessa företag utgör två eller flera observationsobjekt. Företag som delas upp har diversifierad verksamhet, det vill säga verksamhet inom olika branscher, som bedöms ha betydelse för statistikredovisningen på branschnivå.

Vid ramframställan inhämtas även uppgifter om adress på företagen som används vid datainsamlingen.

2.3 Förfaranden för urval och uteslutning

2.3.1 Urvalsförfarande

Urvalsdragningen genomförs som ett samordnat stratifierat slumpmässigt obundet urval utan återläggning (ST-OSU) av företagen i av den rampopulation som avser företagen med minst fem anställda i målpopulationen. Denna rampopulation delas in i disjunkta subpopulationer (strata) utifrån näringsgren (SNI) och storleksklass (utifrån antal anställda). Stickprovsstorleken bestäms dels genom att företag med 200 eller fler anställda totalundersöks, dels genom att urvalsobjekt allokeras över strata så att precisionen är

¹ I FDB finns Sveriges alla företag, myndigheter, organisationer och alla deras arbetsställen. Databasen uppdateras kontinuerligt med uppgifter från Skatteverket, Bolagsverket och SCB:s egna utredningar.

² SNI är en standard för att klassificera företag och arbetsställen efter vilken verksamhet de bedriver. Mer information om SNI finns här: www.scb.se/dokumentation/klassifikationer-och-standarder/standard-for-svensk-naringsgrensindelning-sni/

³ Privat sektor definieras i KLP med hjälp av sektor och juridisk form i FDB. Sektor bygger på Standard för institutionell sektorindelning (INSEKT 2014) och juridisk form bygger på Indelning efter juridisk form (JURFORM). Ramen består av sektor 11, 12, 14 samt 15 och de aktiebolag (juridisk form 49) som har sektor 13. Mer information om standarderna samt förklaringar av koder finns i följande dokument: www.scb.se/Statistik/Publikationer/NR0103_2014A01_BR_X11BR1401.pdf.

minst 0,75%, uttryckt som relativt medelfel avseende totalt antal anställda vid företagen, bedöms vara tillräckligt låg per avdelning enligt SNI 2007.

2.3.2 Uteslutning från insamling (cut-off)

För företagen med färre än fem anställda görs ingen direktinsamling utan dessa företag utgör en cut-off.

2.4 Insamlingsförfarande

2.4.1 Datainsamling

Uppgifterna som ligger till grund för statistiken samlas in från företag, vilket främst sker via webbformulär, vilket är standard vid direktinsamling från företag vid SCB. Ett fåtal företag redovisar via pappersblankett eller lämnar uppgifter via telefon.

Inför varje referensmånad skickas det ut information om undersökningen samt inloggningsuppgifter till webblankett (alternativt pappersblankett). Informationen skickas runt den 20:onde varje referensmånad. Till en stor del av de som tidigare redovisat elektroniskt skickas informationen via e-post, till de utan e-postadress skickas informationen via post.

Pappersblanketten som skickas ut återfinns i bilaga 1.

När sista insändningsdatum, runt den 15:e i varje månad, har passerat påbörjas ett påminnelsearbete. Påminnelsearbete sker via brev, e-post och telefon.

2.4.2 Mätning

Frågeformuläret avser hela observationsobjektet, det innebär att alla anställda på observationsobjektet ska summeras till ett värde för respektive observationsvariabel.

Insamlingen sker uppdelat på:

- Timavlönade arbetare
- Månadsavlönade arbetare
- Tjänstemän

Huruvida en anställd är arbetare respektive tjänstemän definieras efter dess fackliga löneavtalsområde. Anställda inom LO-förbundens löneavtalsområde ska klassas som arbetare. Övriga anställda ska klassas som tjänstemän.

Uppgifter ska lämnas om bland annat löner, arbetstider, antal anställda. Lämnade uppgifter ska avse den aktuella månadens löneutbetalning. Eventuella delar (lön och timmar) som regleras med fördröjning ska rapporteras den månad de betalas ut. Dessutom efterfrågas kontaktuppgifter så SCB ska kunna komma i kontakt med uppgiftslämnaren vid eventuella frågor om inskickade uppgifter.

Mätinstrumentet (pappersblanketten) återfinns i bilaga 1.

Information om de slutgiltiga observationsvariablerna finns på SCB:s webbplats. Där beskrivs alla variabler och värdemängder m.m. Dokumentationen finns på www.metadata.scb.se under Konjunkturlöner privat (KLP).

2.4.3 Bortfallsuppföljning

Bortfall uppkommer i undersökningen då ett företags mätvärden saknas helt (objektsbortfall) för en månad. Bortfallet mäts både utifrån antal utvalda företag (ovägt) och utifrån antal anställda vid företagen (storleksvägt). I båda fallen exklusive övertäckning.

Bortfallet bevakas under insamlingens gång. Till de företag som det saknas uppgifter från när sista insändningsdatum passerats utgår det påminnelser via brev eller e-post. Den innehåller information om vilken undersökning det gäller och en påminnelse om att det är obligatoriskt att delta, samt lagrum för detta. Utöver detta sker även telefonpåminnelser.

Det förekommer inget känt partiellt bortfall i undersökningen. Om ett företag inkommer med ofullständigt lämnade uppgifter som inte kan rättas upp så kodas hela företaget som objektsbortfall.

2.5 Bearbetningar

Vid objektsbortfall används imputering med hjälp av senast kända uppgifter från företaget, dvs. det antas att förändringarna för ett företags uppgifter mellan två månader är små. Saknas imputeringsunderlag görs bortfallskompensation i form av rak uppräkningsstratum, vilket bygger på antagandet att bortfallet kan betraktas som slumpmässigt inom stratomet. Utvalda och svarande företag representerar således såväl icke utvalda som icke svarande företag. En uppräkningsfaktor beräknas genom att dividera det totala antalet utvalda företag i rampopulationen med antalet svarande företag per stratum. Alla svarande företag i ett specifikt stratum har samma uppräkningsfaktor.

Vissa företag har svårt för att redovisa variabeln övertidstillägg enligt SCB:s instruktioner. Orsaken till detta är att det i deras avtal inte finns någon uppdelning av övertidsersättningen i grundlön och övertidstillägg. Detta medför att dessa företags övertidstillägg över-skattas i redovisningen. För att kompensera för detta har SCB utvecklat en modell som innebär att redovisat övertidstillägg reduceras med genomsnittlig grundlön för varje övertidstimme. Reduceringen genomförs när genomsnittligt övertidstillägg bedöms vara orimligt högt i förhållande till genomsnittlig grundlön på företaget.

2.6 Granskning

2.6.1 Granskning under direktinsamlingen

Uppgifter som lämnas via webblankett genomgår ett antal inbyggda granskningskontroller för att upptäcka logiska felaktigheter och andra eventuellt misstänkta fel. Vid uppenbara fel sker en markering av svar som måste ändras för att blanketten ska kunna skickas in. Vid misstänkta fel sker en markering av svar som bör kontrolleras och därefter rättas eller kommenteras för att blanketten ska kunna skickas in.

2.6.2 Granskning av mikrodata och insamlade statistikvärden

Inkomna uppgifter genomgår ytterligare granskning för att upptäcka uppenbara eller misstänkta felaktigheter. En maskinell produktionsgranskning sker med hjälp av maskinella granskningskontroller där inkomna uppgifter i huvudsak jämförs dels mot föregående månads värden för samma företag, dels gränsvärden som är framtagna utifrån erfarenheter från tidigare undersökningsomgångar (så kallade avvikelsekontroller). Den maskinella granskningen avslutas med selektiv granskning. Denna innebär att endast företag, där misstänkta fel uppskattas påverka statistiken på ett icke-försumbart sätt, kontaktas. Vid återkontakt bekräftar antingen företaget lämnad uppgift eller så lämnar det en ny, upprättad, uppgift.

2.6.3 Granskning av makrodata

Granskning görs av genomsnittliga löner och dess utveckling mot tidigare månader för att bedöma om det är stora skillnader som behöver utredas.

2.6.4 Granskning av redovisning

Innan publicering granskas framtagna resultat genom kontrolläsning så att tabeller, diagram, texter med mera är korrekta.

Efter publicering granskas uppgifterna för att säkerställa att informationen har blivit rätt.

2.7 Skattningsförfarande

2.7.1 Principer och antaganden

För att skatta målstorheter i KLP används en viktad summa (HT-estimator) med antagandet att bortfallet (av företag) är slumpmässigt och att övertäckningen i den urvalsundersökta delen av målpopulationen fördelar sig som övertäckningen i urvalet. Ingen uppräknings görs för företagen med mindre än fem anställda. För skattningar av typen medelvärde görs antagandet att medelvärdet är detsamma för företag med färre än fem anställda som för större företag. Detta gör att skattningar av typen medelvärde kan tolkas för att gälla för samtliga företag oavsett storlek. Skattningar av typen

totaler är underskattar den sanna (okända) populationstotalen, däremot är det en väntevärdesriktig skattning för företagen med minst fem anställda.

Även den skattade förändringen i genomsnittlig lön antas gälla alla företag, oavsett antalet anställda.

2.7.2 Skattningsförfarande för målstorheter

De huvudsakliga målstorheterna som presenteras i KLP är genomsnittliga månads- och timlöner. De är preliminära under tolv månader efter kalendermånadens slut. Efter tolv månader fastställs de definitiva lönerna. Skillnaden mellan preliminära och definitiva uppgifter utgörs huvudsakligen av retroaktiva löneutbetalningar avseende referensperioden. Storleken på de retroaktiva löneutbetalningarna varierar beroende på när löneförhandlingar blir klara. Om löneförhandlingarna är klara i tid så betalas ingen retroaktiv lön ut. Drar löneförhandlingarna däremot ut i tiden så betalas retroaktiv lön ut och fördelas tillbaka till respektive månad.

Mindre justeringar kan också göras p.g.a. ytterligare inkomna blanketter.

Målstorheterna utgörs antingen av totaler (exempelvis antal arbetade timmar) som skattas enligt:

$$\hat{T}_y = \sum_H \sum_{r_h} w_k y_k$$

där H utgör antalet strata, r_h svars mängden i stratum h och w_k uppräkningsfaktorn, eller som en kvot av två totaler (exempelvis genomsnittlig timlön för arbetare) som skattas enligt:

$$\hat{R} = \frac{\hat{T}_y}{\hat{T}_x}$$

eller som en kvot av två kvoter (exempelvis procentuell förändring av genomsnittlig timlön för arbetare) som skattas enligt:

$$\hat{\theta} = \left(\frac{\hat{R}_t}{\hat{R}_{t-1}} - 1 \right) \times 100$$

För en uttömmande beskrivning hur målstorheterna är uppbyggda av målvariabler och hur målvariablerna är relaterade till observationsvariablerna, se bilaga 2.

2.7.3 Skattningsförfarande för tillförlitlighet

Osäkerhetsmått anges i form av 95-procentiga konfidensintervall avseende skattningarna för totaler och kvoter. För den skattade löneutvecklingen anges inte urvalsosäkerheten. Ett 95-procentigt konfidensintervall för målstorhet T ges av

$$\hat{T} \pm 1,96 \times \sqrt{\hat{V}(\hat{T})}$$

där $\hat{V}(\hat{T})$ är den skattade variansen för \hat{T} . Tolkningen av intervallet är att om vi skulle dra 100 urval och skattar målstorheten T för vart och ett av urvalen, förväntas intervallet täcka värdet på T i 95 fall utav 100.

Exempel:

Om månadslönen anges till $35\,000 \pm 500$ blir det 95-procentiga konfidensintervallets undre gräns $35\,000 - 500$ och dess övre gräns $35\,000 + 500$ och således blir konfidensintervallet $34\,500-35\,500$ där tolkningen är att detta intervall täcker den sanna, men okända, genomsnittliga lönen med 95 procents säkerhet.

2.7.4 Röjandekontroll

Det har gjorts bedömningen att ingen systematisk röjandekontroll behöver genomförs varje månad. De redovisningsgrupper som publiceras är grova och omfattar många företag så inga enskilda företag kan identifieras.

3 Genomförande

3.1 Kvantitativ information

Antal företag i urvalsramen 2021: 97 788

Antal utvalda företag 2021: 6 102

Kvantitativ information januari 2021:

	Arbetare	Tjänstemän
Antal svarande företag	3476	4771
Antal företag tillhörande övertäckningen	1962	673
Antal företag i bortfallet	664	658
- varav företag som imputerats	73	73

3.2 Avvikelser från undersökningsdesignen

Till följd av covid-19 så har uppgiftlämnarna ombetts att endast rapportera de faktiskt arbetade timmarna för anställda där korttidspermittering/korttidsarbete använts. Arbetstid som de anställda permitterats från har därmed inte redovisats som arbetade timmar.

Bilaga 1 – Frågeformulär

+
Uppgiftsskyldighet föreligger enligt lagen (2001:99) om den officiella statistiken. Statistiken regleras även av förordningen (2001:100) om den officiella statistiken och av MI:s föreskrifter (SCB-FS 2012:3). Uppgifterna som lämnas skyddas enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Samråd har skett med Näringslivets Regelnämnd (NNR).

Konjunkturstatistik, löner för privat sektor

A

DFO/FU

AM/KLP

Skicka in efterfrågade uppgifter **senast den**.
Logga in på www.scb.se/klp eller skicka in
blanketten i bifogat svarskuvert.

Organisationsnr och löpnr

Användarnamn:

Lösenord:

Hade företaget/arbetsstället...	timavlönade arbetare? ☐ Ja → Besvara frågor nedan ☐ Nej	månadsavlönade arbetare? ☐ Ja → Besvara frågor nedan ☐ Nej	tjänstemän? ☐ Ja → Besvara frågor nedan ☐ Nej
Antal heltidstjänster (skriv med två decimaler)			
Överenskommen månadslön inklusive fasta tillägg (kr)			
Antal avtalade timmar			
Rörliga tillägg (kr)			
↳ därav övertidstillägg (kr)			
Utbetald lön för arbetade timmar före skatt och andra avdrag (kr)			
↳ därav övertidstillägg (kr)			
Antal arbetade timmar			
↳ därav övertidstimmar:			
Utbetald retroaktiv lön (kr)			
↳ Period som den retroaktiva utbetalningen avser			
fr. o.m.			
t.o.m.			
Rörliga tillägg och ersättningar avseende tidigare perioder (kr)			
Sjuklön (kr)			
Antal anställda			
Innehåller uppgifterna löneökningar till följd av 2018 års centrala/lokala avtal för majoriteten av anställda arbetare och tjänstemän?	Arbetare ☐ Ja ☐ Nej		Tjänstemän ☐ Ja ☐ Nej
Kontaktperson 1	Telefonnummer	E-post	
Kontaktperson 2	Telefonnummer	E-post	

Bilaga 2 – Målstorheter, mål- och observationsvariabler

I tabellerna 1-3 framgår hur målstorheterna skattas utifrån målvariablerna som bygger på insamlade observationsvariabler.

Tabell 1 Målstorheter

Arbetare		
<i>Målstorhet</i>	<i>Beteckning</i>	<i>I termer av målovariabler</i>
Genomsnittlig timlön för arbetare, inklusive rörliga tillägg (exklusive övertidstillägg) och inklusive retroaktiva löner	R_1	$\frac{\sum_H \sum_{U_h} y_{3k}}{\sum_H \sum_{U_h} y_{2k}}$
Genomsnittlig timlön för arbetare, inklusive rörliga tillägg (inklusive övertidstillägg) och inklusive retroaktiva löner	R_2	$\frac{\sum_H \sum_{U_h} y_{4k}}{\sum_H \sum_{U_h} y_{2k}}$
Andel övertidstimmar för arbetare	R_3	$\frac{\sum_H \sum_{U_h} y_{5k}}{\sum_H \sum_{U_h} y_{2k}}$
Antal arbetade timmar för arbetare	T_{y_2}	$\sum_H \sum_{U_h} y_{2k}$
Antal anställda arbetare	T_{y_6}	$\sum_H \sum_{U_h} y_{6k}$
Tjänstemän		
<i>Målstorhet</i>	<i>Beteckning</i>	<i>I termer av målovariabler</i>
Genomsnittlig månadslön för tjänstemän, exklusive rörliga tillägg och inklusive retroaktiva löner	R_4	$\frac{\sum_H \sum_{U_h} y_{7k}}{\sum_H \sum_{U_h} y_{8k}}$
Genomsnittlig månadslön för tjänstemän, inklusive rörliga tillägg (exklusive övertidstillägg) och inklusive retroaktiva löner	R_5	$\frac{\sum_H \sum_{U_h} y_{9k}}{\sum_H \sum_{U_h} y_{8k}}$

Tabell 2 Målvvariabler

Arbetare		
<i>Målvvariabler (avseende företag k)</i>	<i>Beteckning</i>	<i>I termer av observationsvariabler</i>
Lönesumma för arbetare, inklusive rörliga tillägg (inklusive övertidstillägg)	Y_{1k}	$\frac{X_{1k}}{X_{2k}} \times X_{3k} + X_{4k} + X_{7k}$
Antal arbetade timmar för arbetare	Y_{2k}	$X_{3k} + X_{8k}$
Lönesumma för arbetare, inklusive rörliga tillägg (exklusive övertidstillägg) och inklusive retroaktiv lön	Y_{3k}	$Y_{1k} + X_{11k} - X_{12k}$
Lönesumma för arbetare, inklusive rörliga tillägg (inklusive övertidstillägg) och inklusive retroaktiv lön	Y_{4k}	$Y_{1k} + X_{11k}$
Antal övertidstimmar för arbetare	Y_{5k}	$X_{5k} + X_{9k}$
Antal anställda arbetare	Y_{6k}	$X_{6k} + X_{10k}$
Tjänstemän		
<i>Målvvariabler (avseende företag k)</i>	<i>Beteckning</i>	<i>I termer av observationsvariabler</i>
Lönesumma för tjänstemän, exklusive rörliga tillägg, inklusive retroaktiv lön	Y_{7k}	$X_{12k} + X_{15k}$
Antal heltidstjänster avseende tjänstemän	Y_{8k}	X_{16k}
Lönesumma för tjänstemän, inklusive rörliga tillägg (exklusive övertidstillägg) och inklusive retroaktiv lön	Y_{9k}	$X_{12k} + X_{13k} - X_{14k} + X_{15k}$

Tabell 3 Observationsvariabler

Arbetare	
<i>Observationsvariabler (avseende företag k)</i>	<i>Beteckning</i>
Överenskommen månadslön för månadsavlönade arbetare	X_{1k}

Antal avtalade timmar för månadsavlönade arbetare	X_{2k}
Antal arbetade timmar för månadsavlönade arbetare	X_{3k}
Rörliga tillägg (inklusive övertidstillägg) för månadsavlönade arbetare	X_{4k}
Antal övertidstimmar för månadsavlönade arbetare	X_{5k}
Antal månadsavlönade arbetare	X_{6k}
Utbetald lön för timavlönade arbetare	X_{7k}
Antal arbetade timmar för timavlönade arbetare	X_{8k}
Antal övertidstimmar för timavlönade arbetare	X_{9k}
Antal anställda timavlönade arbetare	X_{10k}
Retroaktiv lön för arbetare	X_{11k}
Övertidstillägg för arbetare	X_{12k}
Tjänstemän	
<i>Observationsvariabler (avseende företag k)</i>	<i>Beteckning</i>
Överenskommen månadslön för tjänstemän	X_{12k}
Rörliga tillägg (inklusive övertidstillägg) för tjänstemän	X_{13k}
Övertidstillägg för tjänstemän	X_{14k}
Retroaktiv lön för tjänstemän	X_{15k}
Antal heltidstjänster avseende tjänstemän	X_{16k}